

BESZÁMOLÓ A 2019. ÉVI TEVÉKENYSÉGRŐL

A Mikszáth Kálmán Társaság, az Alapszabályában megfogalmazott céljai szerint tartotta meg programjait 2019-ben is.

Névadónkra való emlékezés januárban, májusban és októberben, valamint ebben az évben két irodalmi, történelmi kirándulást is szerveztünk a nyár folyamán.

1.

Megemlékezések, koszorúzások Mikszáth Kálmán 172-dik születésnapja alkalmából.

2019. január 16-án a balassagyarmati Mikszáth szobor előtti megemlékezés szép számú érdeklődőt vonzott. A Társaság alelnöke, Pásztor Sándor köszöntése után a megemlékező beszédet Csach Gábor, alpolgármester mondta, majd ünnepi műsorral közreműködtek a Balassagyarmati Színkör tagjai.

január 17-én, Salgótarjában, a Mártírok úti Mikszáth szobornál

a Salgótarjáni Általános Iskola Kodály Zoltán Tagiskola diákjainak ünnepi műsorát követően a Társaság titkára, Bagyinszki Istvánné, köszöntötte a megjelenteket és felolvasta a betegség miatt távol maradt dr. Kovács Anna irodalomtörténész, a Társaság elnökének megemlékezését.

Január 18-án Budapesten, a Mikszáth téri szobornál Stiedl Katalin és Károly tagtársaink, Mikszáth leszármazottak felolvasták Mikszáth egyik levelét, mely a Pesti Hírlapban 1887-ben jelent meg. Megjelent tagjainkat egy-egy szál virággal emlékeztek Mikszáth Kálmán születésére.

Mikszáth Kálmán születésnapját a Mikszáth Társasággal szoros kapcsolatban lévő intézmények is megünnepelték, melyeken Társaságunk részt vesz.

Január 16-án a pásztoi Mikszáth Líceum szervezésében Mikszáth-nap volt. Mikszáth szobrának koszorúzása után a Művelődési Központban tartott programokhoz csatlakozva Társaságunk elnöke, dr. Kovács Anna és örökös elnöke dr. Praznovszky Mihály átadták a Társaságunk által alapított Mikszáth órát Herczegné Varga Ilona igazgató asszonynak, aki a mikszáthi életmű folyamatos szem előtt tartásával, az iskola névadójának, szellemiségének napi szintű ápolásával nyerte el megtiszteltetésünket, valamint a társasági megemlékezéseken, színvonalas közreműködésekkel tették a Líceum diákjai és pedagógusai emlékeztetessé az ünnepeinket. A prózamondó versenyen a két elnök Mikszáth előadással színesítette a programot. (Praznovszky Mihály: *Miért olvassunk, hogyan olvassunk Mikszáthot?*, Kovács Anna: *Mikszáth Kálmán művészete*)

január 17-én, Szklabonyán, a Mikszáth Kálmán Emlékház előtt az üdvözlő beszédek után (Marta Kálovcová, polgármester és Jarábik Gabriella, A Szlovák Nemzeti Múzeum a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma igazgatója) az Emlékházban: *A betyáros Mikszáth, avagy egy*

különleges kisregény az író életművében (Praznovszky Mihály, a Társaság örökös elnöke) előadás hangzott el, közreműködtek: Németh Zita, Híves István és az Ipolybalogi Művészeti Alapiskola növendékei.

2.

2019. május 28-án Budapesten, Fiumei úti Sírkertben, Mikszáth halálának napjára emlékeztünk. Sírjánál, örökös elnökünk, dr. Praznovszky Mihály a Mikszáthi életmű teljességéről és összetettségéről beszélt, példákkal, idézetekkel illusztrálva azt. Virágjaink elhelyezését követően **Ady Endre sírjához** sétáltunk, ahol elnökünk, dr. Kovács Anna emlékezett **a 100 éve elhunyt költőről.** Válogatása alapján Ady magyarság verseiből tagtársaink (Czirbuszné B. Magdolna, Sztermen Ildikó, Bálintné H. Judit, Bódi Györgyné) felolvastak néhányat. Tóth Norbertné is hozott egy verset, ill. Suhai Pál saját költeményét olvasta fel ezen alkalomból, majd koszorúval tiszteltük meg Ady emlékét.

Vác felé menet betértünk **Váchartyánba a Rudnay-kastélyhoz,** ahol tagtársunk Lőrinczné Márti emlékezett az itt elhunyt **Rudnayné Veres Szilárdára,** a családra, Madách Imréhez és Mikszáth Kálmánhoz kapcsolódó történetekre, majd a Kastély falán elhelyezett Madách emléktáblára koszorút helyeztünk. Sajnos időhiány miatt a temetőbe már kimenni nem tudtunk, ahol a családi sírhely található.

Vágra érve a Piarista Gimnázium dísztermében megtartottuk ez **évi Közgyűlésünket,** ahol a pénzügyi és tevékenységi beszámolókat kerültek elfogadásra, ill. beszéltünk a nyári terveinkről is. A Gimnáziumban lévő Madách szobornál koszorúnkkal emlékeztünk a hely különleges személyiségére. Köszönjük a Gimnáziumnak, hogy helyet adtak nekünk.

Az esőtől el nem ijedve, délután **Vác belvárosával** ismerkedtünk idegenvezető, Kernács Rebeka segítségével. A Bazilika épületének (külső-belső) megismerésével induló séta során a helyhez kötődő történelmi, irodalmi érdekességekről hallhattunk, melyet a Duna parton fejeztünk be.

3.

A Mikszáth Kálmán Társaság tagjainak első nyári, **Történelmi és irodalmi kirándulása** ismét a hazai tájak jobb megismerését tűztük ki célul, **Nógrádot és Diósjenőt látogattuk meg, július 22-én.**

Nógrád várában Majcher Tamás régész vezetésével a vár múltjáról, korszakairól hallhattunk. A szakszerű kalauzolás közben végig jártuk a vár látható és rejtett zugait, megcsodáltuk a gyönyörű tájat, s felülről a falu épületeit, utcáit jártuk végig tekintetünkkel. A várból lesétálva a község Tájházában a falu néprajzi értékeit láthattuk, s a község történelmébe, eseményeibe is bepillantást nyertünk, képeken, dokumentumokon keresztül. Innen a szomszédos település felé vettük az irányt.

Diósjenőn kis pihenővel, a helyi vendéglátó helyek felkeresésével folytatódott a nap. Délután két órakor Végh József helytörténész várt bennünket a Tájházban. Az itt kiállított, bemutatott történelmi, néprajzi értékek megtekintése után vetített képes előadáson ismertük meg a falu történetét, különleges személyiségeit, a vidék legendáit.

A református templomba elsétálva, a templom történetéről, az itt élt és élő felekezetekről beszélt vezetőnk ill. a helyi lelkész. Buszra ülve a Jenői tó partjánál, a Marcus Aurelius emlékkőnél a filozófus császár itt vívott csatájáról mesélt a hely legkiválóbb ismerője. A tó

melletti séta, jó hideg sör elfogyasztása után, újabb ismeretekkel gyarapodva tértünk vissza otthonunkba. Tartalmas, szép napunk volt.

4.

*A nyár második kirándulása **augusztus 3-án** volt. Még mindig Nógrád, ezúttal a határon túl, tagjaink (és más érdeklődők) **Gács és Divény** nézőben voltunk. Idegenvezetőnk, a térség legkiválóbb ismerője, Puntigán József helytörténész és Juhász Olga voltak.*

Ógácson megtekintettük a kőfallal körülvett gótikus templomot, s a történelmi Magyarország egyik legrégebbi fa harangtoronyát (1673). A templomban a műemlékek történetéről beszélt vezetőnk, különleges falfestményéről és a felújításokról. A templom mellett lévő kolostorból egy fiatal apáca a letelepedésükről, itt tartózkodásukról mesélt.

Gácson a település történetével, nevezetes épületeivel, személyiségeivel ismerkedtünk. A Forgács kastély parkjában tett séta után a felújított, átalakított kastély megtekintése volt a célunk, ami sajnos nem úgy sikerült, ahogy terveztük. A „lebeszél” kastélybelső megtekintése elmaradt. A belső bejárati ajtó előtt hosszú ideig várakoztattak a hotel alkalmazottai. Leleményesebb tagjaink, nem a csoporthoz tartóznak jelezve magukat, egy kávéra bejutottak azért. Így jártunk a Hotel Galicia Nuevaban!!! Jobbnak láttuk (az időpazarlás miatt is), ha tovább megyünk.

Gácson még megálltunk, koszorúnkat letéve, s emlékezve a Csontváry Emlékkőnél, melyet júniusban avattak fel a 100 éve született Kosztka Tivadar tiszteletére.

Divényben a Balassa-Zichy kastély megtekintése már zökkenő mentes volt. A gyönyörűen felújított reneszánsz kastély kiállításait magyar nyelvű vezetéssel tekintettük meg, két csoportra osztva. Míg várakoztunk, udvarán hideg sört, finom kávékat ihattunk. Neki rugaszkodva a szépen megtisztított vároldalnak, megtekintettük a szintén „rendbe tett” 13. század végén épült várat, mely így – 1683-tól – romjaiban is lenyűgöző! A vár történetéről, nevezetesebb fordulóról vezetőnk tájékoztatott. Fáradtabb tagtársaink a vár alatt lévő barokk templomot nézték meg. Még a leszakadó eső előtt elindultunk, jó és rossz élménnyel gazdagodva.

5.

A Kálmán-napi program október 12-án volt Horpácson, ahol ezúttal Tisztújító Közgyűlést is tartottunk.

*A **Mikszáth Emlékház előtt** a jelenlévőket Molnár Zoltán polgármester társaságunk vezetőségi tagja köszöntötte. A Nézsai Mikszáth Kálmán Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola diákjai műsora után a Polgármester Úr ünnepi beszédében a faluban betöltött szerepéről, az elmúlt húsz évről beszélt. Szavait követve elhelyeztük virágjainkat, koszorúinkat az Emlékház falán elhelyezett emléktáblánál és ifj. Szabó István Mikszáth szobránál, mely az évek alatt ikonikus helyé vált az idelátogató vendégeknél.*

Hírlevelünkben nem jelzett programként, a Szontagh-ház falán elhelyezett emléktáblánál dr. Kovács Anna, a Társaság elnöke Madách Imrére emlékezett, aki 155 éve (október 4-én volt) hunyt el. Beszédében Az ember tragédiája egyes színeihez kötődő, mára is érvényes tanulságokról, az ember a természethez és egymáshoz fűződő kapcsolatáról szólt.

*A **Faluházban** folytatódott programunk, melynek levezetését dr. Praznovszky Mihály, örökös elnök vállalta magára. A Tisztújító közgyűlés elnapolása után (mivel nem voltunk elegenden!), egy szintén előre nem jelzett érdekesség következett. Bemutatta Pásztor Sándor,*

alelnökünk „Cserháti vadászemlékek” című, frissen megjelent könyvét. A szerző elmondta a kötet létrejöttének körülményeit, mesélt vadászélményeiről, s megköszönte támogatóinak, hogy egyik álma megvalósulhatott.

Kálmán napi programként került átadásra az idén másodszor a **Mikszáth-óra díj**, melyet (immár 20 éve) a Társaságban vállalt tevékenységéért, Mikszáthért és a faluért tett munkájáért, **Molnár Zoltán polgármester vette át.**

A Tisztújító közgyűlés, melynek napirendi pontjai – Beszámoló (tevékenységi és pénzügyi) az elmúlt 5 év munkájáról, az Alapszabály változtatására tett javaslat, a Jelölő bizottság tájékoztatója, majd mindezekről a szavazás.

A tevékenységünkről az elnök, dr. Kovács Anna számolt be. Kiemelt néhány figyelemre méltó eseményt, jelezve, hogy a honlapunkon olvasható éves beszámolók részletesen tájékoztatják az érdeklődőket ezekről s minden másról.

A beszámolók elfogadását követően - az Alapszabály módosítására tett javaslat felolvasása, majd elfogadása (ami a vezetőség létszámának csökkentéséről szólt) volt a következő napirend.

A Jelölő bizottság tagja, Sztermen Ildikó tájékoztatta a tagságot a jelölés menetéről és a jelöltekről. Praznovszky Mihály a jelöltek nevét – vezetőség és felügyelőbizottság – szavazásra tette föl, melyek egyhangúlag elfogadásra kerültek.

A Tisztújító közgyűlést követően megnéztük Papp Gábor Zsigmond és Kékesi Attila „Esterházy vacsora” c. filmjét, mely 1999-ben készült.

Az eseményt baráti beszélgetések, vendéglátás követte.

6.

Az Alapszabály változásról és Közgyűlésről tájékoztatási kötelezettséggel tartoztunk az Országos Bírósági Hivatal, **Balassagyarmati Törvényszéke** felé. Válaszlevelükben közölték, hogy Alapszabályunk nem került elfogadásra, hiánypótlásra és újabb közgyűlés összehívására köteleztek.

Az Alapszabály módosított elfogadására 2020. január 6-ra összehívott Közgyűlésen, Salgótarjánban került sor.

7.

2019. november 17-én a mohorai evangélikus temetőben Torzsa Tamás, szügyi tiszteletes felszentelte a Mauks család felújított régi sírhelyét. Az eseményen részt vett a család egyik leszármazottja, Dr. Mauks György és kedves felesége.

A munkákat a Társaságunk kezdeményezte, koordinálta és anyagilag támogatta. A mohorai evangélikus közösség segítségével valósult meg az elhanyagolt állapotban lévő családi sírbolt rendbe tétele.

Ennek oka az volt, hogy több korabeli – a Mikszáth család életével foglalkozó írás szerint – Mauks Ilona és Mikszáth Kálmán első gyermeke, aki a keresztségben a Kálmán Arnold nevet kapta, Mohorán, az ősi családi sírban nyugszik. Társaságunk a szügyi és a balassagyarmati evangélikus egyház könyveiben kutatásba kezdett, és sikerült azonosítani a sírban nyugvó többi családtagot is – köztük Farkasfalvi Mauks Mátyás főszolgabíró és feleségét, Mauks Mátyásné Hercsúth Kornéliát – az 1848-tól 1911-ig terjedő időszakban.

2019 tartalmasan, több programmal telt el, mint terveztük.

Összejöveteleink, kirándulásaink szép számú érdeklődőt, tagtársat vonzottak. Tagjaink részt vettek más intézmények, iskolák, civil szervezetek programjain is ahová meghívást

kaptunk. Ilyenek voltak: Január 16, Mikszáth-nap Pásztó; január 17. Megemlékezés Szklabonya; január 18. Madách ünnepség, Balassagyarmat; május 16. Mikszáth-nap, szoboravatás (Hrnicsjár József szobrászművész alkotása),Nézsza;

- 2019-ben ismét három Hírlevelet küldtünk tagjainknak, nagy részét elektronikusan, ill. postai úton azoknak, akik nem rendelkeznek e-címmel. Külön készült jelölési értesítő a tisztújítás miatt a 3. Hírlevélhez, valamint önálló meghívó (december) a rendkívüli közgyűlésre.
- Társaságunk vezetőségével telefonon és e-levelezéssel tartottuk a kapcsolatot, s beszéltük meg az aktuális teendőket, decemberben volt személyes találkozó 3 fő részvételével.
- Programegyeztetések, levelezések az együttműködő iskolákkal, intézményekkel, önkormányzatokkal hasonlóan elektronikus úton ill. telefonon történtek.
- A Mikszáth Kálmán nevét viselő iskolákat és közintézményeket minden esetben tájékoztattuk programjainkról.
- Kötelezettségeinknek eleget tettünk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Központi Statisztikai Hivatal, Országos Bírósági Hivatal, ill. A Balassagyarmati Törvényszék felé.
- Tagdíjbefizetéshez csekkeket készítettünk az OTP-nél.
- Támogatást kaptunk magánszemélyektől és Vállalkozástól.
- Beadtuk pályázatunkat a NEA Közösségi környezet kollégium, Helyi és területi hatókörű civil szervezetek egyszerűsített támogatása 2020. -ra (2019. 11.hó)
- A programok kapcsán több újságcikk, ill. hírportál is megemlékezett Mikszáth Kálmánról és a Társaság által szervezett eseményekről.

Köszönet:

- a salgótarjáni Kodály Zoltán Tagiskolának és a Balassagyarmati Színkörnek, hogy a januári megemlékezéseink közreműködését elvállalták, együtt ünnepelték velünk Mikszáth születésnapját,
- a pozsonyi Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának, hogy Mikszáth és Madách rendezvényeire meghívta Társaságunkat,
- a váci Piarista Gimnáziumnak, hogy helyet adtak Közgyűlésünknek,
- a Horpácsi Önkormányzatnak, hogy az októberi Kálmán-nap megünneplését ismét lehetővé tették, támogatták és segítették,
- a honlapunk frissítését Praznovszky Dánielnek.

Honlapunkon, - www.mikszathkalman.hu - a megemlékező beszédek és médiás megjelenések, elolvashatók, ill. képtárunkban az eseményeken készült fotók is láthatók. Éves beszámolóink is megtekinthetők, elolvashatók a dokumentumok között.

Salgótarján, 2019. május 12.

Összeállította:

Bagyinszki Istvánné, titkár

dr. Kovács Anna sk.
elnök